

Рейтинговий звіт BTBB 001-004 short

про оновлення кредитного рейтингу

Об'єкт рейтингування:	ВАТ «БТА Банк»
Тип рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Дата визначення рейтингу:	25.09.2007 р.
Рейтингова дія:	оновлення
Дата оновлення рейтингу:	30.03.2009 р.
Рівень кредитного рейтингу:	uaBBB
Прогноз рейтингу:	стабільний

Наданий у результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг визначено за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери **ua** у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України.

Для проведення процедури оновлення кредитного рейтингу агентство «Кредит-Рейтинг» використовувало фінансову звітність ВАТ «БТА Банк» за 2004-2008 рр., а також внутрішню інформацію, надану Банком у ході рейтингового процесу.

Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, наданій самим об'єктом рейтингової оцінки, а також на іншій інформації, що є в розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною. Було проаналізовано інформацію стосовно усіх істотних аспектів діяльності банку. Дані балансу та звіту про фінансові результати наведено у Додатках до цього рейтингового звіту.

Визначення поточного рейтингу

Позичальник з рейтингом uaBBB характеризується ДОСТАТНЬОЮ кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності залежить від впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.

Знаки «+» та «-» позначають проміжні категорії (рівні) рейтингу відносно основних категорій (рівнів).

Стабільний прогноз вказує на відсутність на поточний момент передумов для зміни рейтингу протягом року.

Рейтингова історія

Історію кредитного рейтингу ВАТ «БТА Банк» наведено в таблиці нижче.

Дата	25.09.2007	26.02.2008	30.09.2008	30.03.2009
Рівень рейтингу:	uaBBB	uaBBB	uaBBB	uaBBB
Прогноз:	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний
Рейтингова дія:	визначення	підтвердження	підтвердження	підтвердження

Рівень кредитного рейтингу ВАТ «БТА Банк» підтримується:

- суттєвим покращенням показників капіталізації та ліквідності;
- збалансованістю активів та пасивів за строками до погашення.

Рівень кредитного рейтингу ВАТ «БТА Банк» обмежується:

- погіршенням якості активів;
- низькими показниками прибутковості та погіршенням структури доходів;
- обмеженими можливостями щодо залучення клієнтів, що зумовлено недостатнім розвитком регіональної мережі та карткового бізнесу;
- посиленням впливу зовнішніх чинників на фінансовий ринок та зниженням ділової активності в окремих секторах економіки, що може призвести до погіршення платоспроможності окремих позичальників та негативно вплинути на ліквідність і капіталізацію Банку.

Основні фінансові показники

Показник	01.01.2004	01.01.2005	01.01.2006	01.01.2007	01.01.2008	01.04.2008	01.07.2008	01.10.2008	01.01.2009
Активи, млн. грн.	97,88	109,15	145,90	287,44	1 158,51	1 125,03	1 048,75	3 070,15	3 178,43
Кредитно-інвестиційний портфель, скоригований на суму резервів, млн. грн.	63,31	69,84	107,02	236,44	822,15	814,51	822,22	1 617,40	2 268,56
Кошти клієнтів, млн. грн.	48,45	47,66	59,04	146,75	648,14	687,06	577,47	612,53	537,10
Власний капітал, млн. грн.	27,15	31,48	50,46	61,51	67,13	68,21	170,27	170,64	1 532,18
Доходи, млн. грн.	17,23	17,65	17,94	26,32	99,61	58,41	120,61	209,97	372,27
Витрати, млн. грн.	16,97	16,69	16,31	24,31	97,65	58,22	120,24	209,24	361,61
Прибуток до сплати податку, млн. грн.	0,83	1,67	1,83	2,99	3,44	0,19	1,32	3,34	9,11
Чистий прибуток, млн. грн.	0,26	0,96	1,63	2,02	1,96	0,19	0,37	0,73	10,66
Доходність активів, %	0,27	0,88	1,12	0,70	0,17	-	-	-	0,34
Доходність капіталу, %	0,97	3,04	3,23	3,28	2,91	-	-	-	0,70

Резюме

ВАТ «БТА Банк» працює на ринку банківських послуг з 1992 року. За профілем діяльності Банк є універсальною кредитно-фінансовою установою. Станом на 01.01.2009 р. найбільшим акціонером є казахський банк АТ «БТА Банк» – 49,9883% загальної участі. Частка кожного з інших акціонерів не перевищує 10%.

За ренкінгом НБУ на 01.01.2009 р. ВАТ «БТА Банк» перебувало у III групі і посідало 46 місце серед 182 банків України. Питома вага активів Банку у банківській системі складає 0,34%. За 2008 рік чисті активи Банку зросли у 2,7 рази і станом на 01.01.2009 р. складають 3,2 млрд. грн., кредитно-інвестиційний портфель зріс у 2,8 рази – до 2,4 млрд. грн., власний капітал за рахунок статутного збільшився майже у 23 рази – до 1,5 млрд. грн.

Регіональна мережа ВАТ «БТА Банк» є слабо розгалуженою і охоплює лише найбільш економічно потужні області України – переважно центральні та східні регіони. Станом на 01.01.2009 р. 29 територіальних підрозділів представляють Банк у 8 регіонах. Проте наразі, через складну економічну ситуацію, подальший розвиток мережі призупинено.

ВАТ «БТА Банк» орієнтується на обслуговування як корпоративного сектору, так і фізичних осіб. Станом на 01.01.2009 р. загальна кількість клієнтів складає близько 11 тис. осіб, серед яких переважна більшість – це приватні клієнти. У II половині 2008 року відбулося суттєве зменшення кількості клієнтів, особливо фізичних осіб, що зумовлено продажем портфеля експрес-кредитів. Збільшення клієнтської бази Банку стримується недостатнім розвитком регіональної мережі, високою, порівняно з крупними банками, вартістю кредитних продуктів, а також загальним зменшенням ділової активності у країні та недовірою до банківського сектору.

У судових справах ВАТ «БТА Банк» бере учать як позивач, так і відповідач. Більшість судових справ, в яких Банк є позивачем, стосуються стягнення проблемної кредитної заборгованості. Слід відмітити, що значна частка справ вирішується на користь Банку.

За результатами перевірок Банку державними контролюючими органами, у тому числі і НБУ, протягом аналізованого періоду несуттєві порушення було виявлено тільки Фондом соціального страхування.

Капітал ВАТ «БТА Банк» має добру структуру та забезпечує високий рівень покриття кредитно-інвестиційних ризиків. Власний капітал формується, насамперед, акціонерним капіталом – коефіцієнт фондової капіталізації на 01.01.2009 р. становив 96%. Значення коефіцієнта захищеності капіталу є відносно низьким – 6,7%, але це зумовлено нещодавнім вливанням значного обсягу капіталу.

Клієнтські кошти складають близько третини зобов'язань і формуються, насамперед, вкладками фізичних осіб. У 2008 році, а особливо у II півріччі, відбувся значний відтік клієнтських коштів і, передусім, коштів юридичних осіб. Втім це не

вплинуло на платоспроможність ВАТ «БТА Банк», оскільки Банк має достатній запас власних вільних ресурсів.

Диверсифікація клієнтського депозитного портфеля за основними вкладниками є достатньою: станом на 01.01.2009 р. депозити 10 найбільших вкладників у портфелі склали 26,2% (станом на 01.01.2008 р. – 58,7%).

Диверсифікація коштів юридичних осіб за видами економічної діяльності є доброю. Станом на 01.01.2009 р. кошти підприємств, що займаються операціями з нерухомим майном, орендою, інжинірингом та наданням послуг підприємствам, формують 32% коштів, залучених на рахунки суб'єктів господарювання; підприємств фінансової діяльності – 23%; скоротились залишки на рахунках підприємств переробної промисловості – до 5,73%, проти 26% на 01.07.2008 р.

Після зростання капіталу Банку збільшився обсяг операцій на міжбанківському ринку, які, здебільшого, є угодами SWAP. Слід зазначити, що за угодами SWAP залучається іноземна валюта.

Протягом аналізованого періоду ВАТ «БТА Банк» дотримувалося всіх економічних нормативів, встановлених НБУ. Суттєве збільшення капіталу Банку у II половині 2008 року позитивно вплинуло на значення всіх обов'язкових нормативів.

Основною складовою активів ВАТ «БТА Банк» є клієнтський кредитний портфель (41% чистих активів), обсяг якого стрімко збільшився в останньому кварталі, що зумовлено нарощенням капіталу та, відповідно, новими можливостями в кредитуванні у великих обсягах. Також частково зростання відбулося і через переоцінку валютних кредитів.

Клієнтський кредитний портфель Банку представлений, насамперед, кредитами корпоративним клієнтам у поточну та інвестиційну діяльність, а також довгостроковими позиками фізичним особам – на поточні потреби та іпотекою. Близько половини клієнтських кредитів видано в іноземній валюті (серед кредитів приватних осіб ця частка більше – близько 70%). Вагома частка валютних кредитів є потенційним джерелом втрат, оскільки суттєва зміна курсу ускладнює обслуговування таких кредитів для більшості позичальників, особливо у період погіршення економічної ситуації, зниження ділової активності та реальних доходів населення.

У структурі забезпечення за активними операціями станом на 01.01.2009 р. найбільша частка забезпечення¹ належить майновим правам на грошові депозити – 50,5%, що обумовлено суттєвим обсягом операцій на умовах SWAP; нерухоме та рухоме майно складають 34% та 13% від отриманого забезпечення відповідно; інші майнові права – 2%. Частка незабезпечених кредитів (чистий кредитний ризик) становить 16%.

¹ за формою статистичної звітності №604

Диверсифікація клієнтського кредитного портфеля Банку за основними позичальниками є прийнятною, – так, станом на 01.01.2009 р. на 20 найбільших позичальників припадає 48% портфеля (на 01.07.2008 р. – 33%), або 41% капіталу I рівня.

Підприємствам, які займаються торгівлею, ремонтом автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку надано 43% корпоративних кредитів (21% капіталу I рівня); підприємствам, які займаються будівництвом – 26,5% (на 01.07.2008 р. – 9,5%).

Тимчасово вільні кошти ВАТ «БТА Банк» спрямовує в операції на міжбанківському ринку, які укладаються, здебільшого, на умовах SWAP. Проте також значні обсяги розміщуються на коррахунках вітчизняних банків.

У II півріччі 2008 року за рахунок придбання цінних паперів великих українських банків суттєво зріс портфель цінних паперів на продаж.

Питома вага високоліквідних активів є досить високою. Значний обсяг коштів розміщено на НОСТРО-рахунках в іноземних банках, а також на коррахунку в НБУ. Активи та пасиви збалансовані за строками до погашення належним чином, проте в окремих періодах невідповідність перевищує 10%. Банк має переважно позитивний кумулятивний розрив ліквідності до 10 років.

У зв'язку з агресивним розвитком бізнесу в кінці 2007 – початку 2008 року, а також погіршенням платоспроможності клієнтів в умовах економічного спаду та девальвацією гривні, проблемна заборгованість стрімко збільшилась наприкінці року (станом на 01.01.2009 р. частка простроченої та сумнівної заборгованості у клієнтському кредитному портфелі склала 3,95%, проти 1,4% на 01.01.2008 р.). В умовах погіршення якості клієнтського кредитного портфеля у II половині 2008 року рівень його покриття резервами суттєво збільшився.

За підсумками 2008 року ВАТ «БТА Банк» отримало чистий прибуток у сумі 10,66 млн. грн., що у 5 разів більше, ніж за 2007 рік. Станом на 01.01.2009 р. рентабельність активів склала 0,6%, рентабельність капіталу – 2,62%, чиста процентна маржа – 17,22%. Коефіцієнт ефективності діяльності залишається низьким, структура доходів не є класичною – значну частку доходів сформовано результатом від торговельних операцій та іншими операційними доходами.

Низькі показники рентабельності Банку зумовлені, насамперед, погіршенням якості активів, а також незначною часткою клієнтського кредитного портфеля в активах. Висока процентна маржа підтримується доброю капіталізацією.

За підсумками 2008 року ВАТ «БТА Банк» не виконало основні планові показники, зокрема, обсяг активів було виконано на 63%, у тому числі кредитний портфель – на 83% (передусім, за рахунок невиконання планового обсягу за кредитами юридичних осіб). Це зумовлено, насамперед, більш зваженою кредитною політикою Банку, а також несприятливою ситуацією на ринку. Проте запланований обсяг чистого прибутку Банку було перевиконано майже у 3 рази завдяки збільшенню чистого операційного прибутку (зокрема зростання відсоткових ставок

на міжбанківському ринку) та торговельного доходу (у тому числі через переоцінку валютної позиції).

Наразі планування навіть короткострокових результатів діяльності викликає значні труднощі, в період економічного спаду головним завданням є збереження поточних позицій. Цільовими клієнтами для Банку залишаються фізичні особи, представники великого корпоративного бізнесу, а також малого та середнього бізнесу. Кредитна політика на цьому етапі розвитку буде значно консервативнішою – головна увага приділятиметься якості активних операцій. Для поліпшення якості кредитного портфеля заплановано його реструктуризацію, а також ліквідацію неприбуткових активів.

У структурі клієнтського кредитного портфеля співвідношення кредитів фізичних та юридичних осіб залишиться приблизно 45%/55%. Також через наявність великого обсягу вільних ресурсів значний обсяг операцій буде проводитися на міжбанківському ринку.

Висновок

За результатами аналізу кредитний рейтинг ВАТ «БТА Банк» підтверджено на рівні «aaBBB», прогноз «стабільний».

Генеральний директор

С. А. Дубко

Начальник відділу рейтингів фінансових установ

А.М. Коноплястий

Старший фінансовий аналітик відділу рейтингів фінансових установ

А.М. Мовчан

Додатки

Дані балансу ВАТ «БТА Банк», млн. грн.

Назва статті	01.01.2004	01.01.2005	01.01.2006	01.01.2007	01.01.2008	01.04.2008	01.07.2008	01.10.2008	01.01.2009
Готівкові кошти, банківські метали та залишки в НБУ	20,82	12,21	9,16	21,21	111,28	95,50	58,84	316,63	168,33
Казначейські та інші цінні папери (НБУ)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	30,54
Кошти в інших банках	16,47	16,40	18,38	43,20	179,95	188,38	124,34	1 900,84	1 506,05
Кредити клієнтам	38,66	63,87	89,77	199,32	750,02	707,29	717,63	685,03	1 287,60
Цінні папери	15,96	12,24	19,09	10,50	19,10	13,12	14,62	61,72	133,99
Довгострокові вкладення	5,86	7,21	11,17	13,89	80,29	89,00	114,83	117,82	118,50
Нараховані доходи	2,04	0,82	1,02	0,74	5,71	8,94	9,63	10,32	28,38
Резерви	-5,62	-6,27	-5,58	-4,02	-12,77	-15,55	-17,92	-38,19	-117,54
Інші активи	3,69	2,68	2,89	2,60	24,92	38,34	26,79	15,99	22,60
Разом активів	97,88	109,15	145,90	287,44	1 158,51	1 125,03	1 048,75	3 070,15	3 178,43
Заборгованість перед НБУ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Кошти банків	8,90	16,29	26,12	54,89	405,63	213,23	244,61	881,57	1 044,52
Кошти бюджету та позабюджетних фондів	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Кошти суб'єктів господарювання	34,51	22,17	24,68	104,19	399,37	282,03	187,74	178,41	134,45
Кошти фізичних осіб	13,94	25,49	34,36	42,56	248,77	405,03	389,73	434,11	402,65
Кредити, що отримані від міжнародних та інших фінансових організацій	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Боргові цінні папери	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Субординований борг	12,02	11,96	7,07	19,79	19,79	28,45	27,64	27,68	39,24
Нараховані витрати	0,55	0,97	1,17	1,55	9,29	15,08	16,74	14,12	10,73
Інші зобов'язання	0,82	0,79	2,05	2,95	8,54	113,00	12,03	1 363,61	14,67
Разом зобов'язань	70,73	77,67	95,45	225,93	1 091,38	1 056,82	878,48	2 899,51	1 646,26
Сплачений статутний капітал	24,10	27,50	41,10	48,10	47,85	48,10	150,00	150,00	1 500,00
Загальні резерви, емісійні різниці та інші фонди банку	0,66	0,89	1,84	3,47	5,49	8,06	8,06	8,06	8,06
Результат минулих років	0,58	0,58	0,58	0,58	0,58	0,58	0,58	0,58	0,58
Результати переоцінки	1,55	1,55	5,31	7,34	11,25	11,28	11,27	11,27	12,87
Фінансовий результат поточного року	0,26	0,96	1,63	2,02	1,96	0,19	0,37	0,73	10,66
Всього власний капітал	27,15	31,48	50,46	61,51	67,13	68,21	170,27	170,64	1 532,18

Дані звіту про фінансові результати ВАТ «БТА Банк», млн. грн.

Назва статті	01.01.2004	01.01.2005	01.01.2006	01.01.2007	01.01.2008	01.04.2008	01.07.2008	01.10.2008	01.01.2009
Процентні доходи	7,43	11,54	14,34	21,49	67,40	30,39	60,03	96,88	200,68
Комісійні доходи	9,61	4,74	2,74	3,63	17,67	7,67	14,11	21,75	33,30
Результат від торговельних операцій	0,12	0,91	0,26	0,69	11,12	8,15	13,71	18,22	64,08
Інші операційні доходи	0,05	0,43	0,47	0,47	1,51	12,20	32,75	72,98	74,01
Інші доходи	0,04	0,03	0,13	0,05	1,88	0,00	0,01	0,14	0,20
Повернення списаних активів	0,00	0,00	0,00	0,00	0,03	0,00	0,00	0,00	0,00
Непередбачені доходи	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Всього доходів	17,23	17,65	17,94	26,32	99,61	58,41	120,61	209,97	372,27
Процентні витрати	3,69	5,18	5,31	7,88	30,61	22,62	43,62	65,93	95,02
Комісійні витрати	2,80	0,87	0,69	1,36	0,78	0,24	0,59	0,87	1,76
Інші операційні витрати	0,58	0,71	1,15	1,89	9,78	9,50	20,38	32,64	43,80
Загальні адміністративні витрати	4,33	8,53	9,59	13,73	46,28	23,12	49,33	81,66	131,82
Відрахування в резерви	5,00	0,68	-0,65	-1,52	8,73	2,75	5,37	25,53	90,75
Непередбачені витрати	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Податок на прибуток	0,57	0,72	0,20	0,97	1,48	0,00	0,96	2,61	-1,55
Всього витрат	16,97	16,69	16,31	24,31	97,65	58,22	120,24	209,24	361,61
Фінансовий результат поточного року	0,26	0,96	1,63	2,02	1,96	0,19	0,37	0,73	10,66